

Utdrag ur

SILVERSNÖRET

av Peter Lucas Erixon

ISBN 978-91-978243-3-0, Trombone, 2011.

Köp boken här:

www.trombone.se/books.html#silver

Läs recensioner här:

www.trombone.se/reviews_2.html#silver

Trombone

Prosa. Lyrik. Epifysik. Experimentell litteratur.

En svart sol har bränt henne nere i underläget. Det som en gång börjat som en brist ska bli till något i sig självt: hon ska komma att ljuga tills den plats som är hennes börjar eka av ett annat och främmande som inte är hon själv.

Som barn har hon alltså ansetts svårfostrad. Redan i skolan där hon gått säger man detta om henne: hon stjälar. Så hon undersöks av läkare för sin lust att lägga beslag på andras tillhörigheter och läkaren säger att hon ska växa ifrån detta. Men efter faderns död när livsbanden slits sönder spottar världen henne gång på gång ur sig i skogliga rymningar och bortovaro.

Gång på gång lappar hon tillfälligt ihop det som vill brista.
Hon gör sig hård för att klara sig.

Ensamhet alltså, medan världen dör ifrån henne. Dessa främmande orter långt hemifrån där hon ska tjäna, långt från de sina, de nu döda. Hennes tankar med sig själv när kvällen kommer, natten faller och den för vilken hon för dagen tjänar faller i sömn. Denna flicka på fjorton, femton, sexton, sjutton som nu verkligen på egen hand ska klara sig i världen.

Man måste undra vad hon tänker i sin ensamhet.

En visserligen i bräckliga stunder alltmer förslagen flicka, men likafullt: ensam.

Med sin skräck och ängslan.
Och ett bultande ursinne.

Var och en gör, vad man än säger, vad den kan för att överleva.

Hon för sin del är på sitt eget enda sätt förslagen och en bra bit kommen i detta. Hon försöker göra världen till sin, så att den ska finnas där också för henne på det sätt den inför hennes ögon gör för andra.

Hennes jämnåriga tillägnar sig kunskaper, får betyg, konfirmeras, äktar varandra, bildar familjer, får barn. Och så är det hon som har ingenting och ingenting kan förutom att blint och enkelt tjäna, samtidigt som hon säkert vet sig om mer.

Hon vill bort från det gamla fattiga bristlivet och med tillfälliga vingar tar hon sig därför annan hamn. Gång på gång uppfinner hon i stunden sig själv. Hon syr och syr om en dräkt av lögner och halvlögner för sitt väsen, utklädnader och tillfällighetens masker kommer att täcka hennes verkliga liv och belägenhet. Men lögnen kan ju aldrig, hur gärna hon än vill, göras om till sanning. Där lögnen ges plats uppstår ett kusligt tomrum som från insidan omärkligt äter sönder det verkliga. Där blir sprattel, spektakel: en spökvärlds charader.

Hon flyr, springande, in under granarnas skyddande mörker där det är tystnad, dröm, mer ensamhet. Undan allas och alltings blickar. *Se mig inte.*

Ensam i skogen, med sina tankar och skammen. Och med omvärldens alla frågor som hon förstås vet ska komma.

Svågern Emil har sagt om henne medan hon ännu bara är ett sjuårigt barn: hon tror sig förmer.

Det är så han ser det.

Första halvåret 1924, då hon är just fyllda arton år och alltså har mist sin mor i november året innan, har hon tjänst i Hammerdal, drygt tre mil söder om Strömsund. Hon vistas i stora hus där det finns propert välklädda fruar och välnärda välklädda barn, som överallt dit hon den utfattiga och olärda kommer för sitt tjänandes skull.

Den sextonde juni anmäler en butiksföreståndare Zetterberg i Hammerdal att en tjänsteflicka anställd hos Ante Burholm tidigare under dagen kommit in i butiken och uttryckligen för fru Burholms räkning tagit ut ett klänningstyg, två par strumpor, två hårnät och en burk liljemjölkräm. Hos en annan handlare, Jonas Jonsson, har samma tjänsteflicka tagit ut två par skor och hos firma Larsson & Pålsson dessutom en hatt.

Det har dock visat sig att flickans uppgifter varit lögnaktiga eftersom hon redan dagen innan slutat sin anställning och därmed saknat bemyndigande att ta ut varor för annans räkning.

Landsfiskalen börjar således söka den ovannämnda flickan som så småningom och efter mycket letande återfinns av sin tidigare matmor, fru Frida Burholm, gömd i en hölada i skogen

När tjänsteflickan förhörs framkommer att hon varit anställd hos Ante Burholm sedan december månad 1923, alltså året innan. Den anställningen hade hon avslutat fjorton dagar tidigare, i början av juni, och därefter tagit tjänst hos Ante Burholms far Per Burholm, förvaltare för Wifstavarf, där hon sedan slutat bara två veckor senare, den femtonde juni. Hon hade därefter avsett att resa hem till Ulriksfors och systemen Betty. Inför resan hade hon kommit på tanken att förbättra sin torftiga klädsel och ”utan att tänka på att det var oriktigt” gått in hos Larsson & Pålsson och tagit ut en hatt till ett värde av elva kronor och vidare hos Zetterberg tagit ut varor, bland annat burken med kräm av liljemjöl, till ett sammanlagt

värde av trettio kronor. Hon hade varit bekant i affärerna och inte haft något problem att få ut sakerna.

När hon kommit ut i skogen hade hon tagit på sig hatten och ett par av de nya skorna.

Därefter hade hon begett sig mot järnvägsstationen.

På stationen hade hon blivit uppsökt av Zetterberg, Jonas Jonsson och en person från firman Larsson & Pålsson. Dessa hade gemensamt återfordrat sina varor eftersom flickan farit med oriktiga uppgifter. Hon hade då bett om att de skulle gå ut ur stationshuset för att hon skulle kunna byta kläder. Detta hade de tre godtagit. Men istället för att göra som hon sagt hade hon när hon kommit ut sprungit från platsen. Och hon påträffas alltså senare och efter mycket letande i en lada på inspektör Sundströms ägor. Där återfinns också de bedrägligt åtkomna varorna.

Senare under förhöret, när hon i sedvanlig ordning formellt ska redogöra för sina dittillsvarande livsomständigheter, ljuger hon om sitt födelseår. Enligt sin nya ålder är hon inte arton utan mer ömkansvärda sjutton. Hon ljuger mer: hon säger att hon är konfirmerad, något som vid den här tiden är ytterst viktigt. ”Att hon konfirmerats vid femton års ålder i Ströms kyrka”, står det.

Efter förhöret och sedan godset återlämnats återtar målsägarna sina angivelser och saken läggs därmed utan vidare följer till handlingarna.

De inblandade visar henne alltså förbarmande.

Hon är ju moderlös och faderlös, utlämnad. Hon är ju också bara sjutton år. Och konfirmerad, det har hon sagt.